

INSACULACIÓ

TAMBÉ LA CORRUPCIÓ A CATALUNYA VA SER IMPOSADA PEL REGNE DE CASTELLA EL 1714

Al llarg de 45 anys he escrit uns 150 articles sobre temes diversos, concretament de l'àmbit polític i de l'àmbit de la salut. A més, he co-escrit un llibre i redactat dos més, un publicat i l'altre no, aquests darrers sobre la combinació dels dos àmbits. Però tots aquells escrits, ara no venen al cas.

El fet aquí és que fins avui dia mai no havia escrit sobre la corrupció. Per què? Per diferents motius:

- Perquè considero que la corrupció és inherent a la concepció individualista, econòmica i profana de l'univers, del món i de la vida que té la Societat Occidental Moderna. I això en qualsevol de les seves nombroses variants: capitalisme, liberalisme, socialisme, comunisme, feixisme i altres -ismes (cadascun, a més, amb les seves respectives múltiples subvariants).
- Perquè, en particular, en una societat moderna la corrupció és consubstancial no només a la política (com es denuncia últimament) sinó també a qualsevol altre gran àmbit: finances, negocis, militar, sanitat, ensenyament, investigació, multinacionals, organismes internacionals, etc.
- Perquè el muntant econòmic que aconsegueix la corrupció (per la qual hi ha sovint tant d'escàndol i que, a temporades, és tan criticada en els mitjans) en realitat és només la xocolata del lloro, i "la lluita contra la corrupció" serveix per amagar l'astronòmic major volum al qual arriba l'estafa econòmica (i, encara més, l'estafa de salut, de vitalitat... i de vides senceres) que significa el funcionament socialment considerat normal (i, per tant no qualificat, com a corrupte) de tots els actors de pes de la societat actual.
- I la raó més important: perquè no tenia cap enfocament qualitativament diferent a proposar, a part de demanar/exigir una conducta ètica, honrada, responsable, solidària... és a dir, alguna de les conegudes (i a la seva vegada entre sí conflictives) i benintencionades (però ja se sap que "l'infern està empedrat de bones intencions") variants de l'anomenada "educació en valors" aplicada en aquest cas a aconseguir un nivell de "corrupció zero".

Però fa un cert temps que aquest marc general va canviar radicalment: vaig assistir a un curs d'En **JORDI MIRAVET**, president de **MEMORIAL 1714** (Fossar de les Moreres, 2-4, obert els diumenges 11-14 h i a hores convingudes, <http://www.memorial1714.cat>), qui va explicar el contingut d'una paraula totalment desconeguda per a mi: **INSACULACIÓ**, que el va portar a fer una distinció que immediatament vaig intuir decisiva: corrupció individual *versus* corrupció social o col·lectiva o nacional. I per fi, ara m'animo a escriure sobre la corrupció en aquesta nova LA GOTA CATALANA, tot i que he trobat poca informació al respecte. Agraïxo per endavant qualsevol dada o documentació o proposta que se'm faci arribar.

Insisteixo que tant la paraula com aquesta distinció decisiva, han estat silenciades per parts iguals pels líders nacionalistes espanyolistes, que obtenen els seus privilegis de controlar l'"Estado Español", com pels líders nacionalistes catalanistes, que obtenen les seves prerrogatives de gestionar la Generalitat. Amb l'agreujant que allà mai van tenir "insaculació" i, pel contrari, aquí afortunadament en vam tenir durant segles (quants?).

El perquè d'aquest silenci surt per si sol a la llum quan es comença a saber què era la insaculació dintre del complex i complet sistema constitucional català (igualmente desconegut perquè també és silenciada per uns, els invasors i ocupants, lògicament; i pels altres, els envaïts i ocupats, lamentablement). Provenent del procediment jurídic romànic, la insaculació era un mètode implantat en el Principat de Catalunya (i en gran part de la Nació Catalana) de designació de càrrecs públics de responsabilitat en nombrosos (¿en tots?) els àmbits de la societat, sobretot en el polític. Què és el que actualment sé sobre el mètode d'elecció de càrrecs per insaculació?

1.- Cada elecció sempre era en una data fixa (per exemple, la del Consell de Cent de Barcelona, per Sant Andreu el 30 de novembre). Per tant, s'ha acabat això que la data de les eleccions les posa qui està en el govern perquè considera que és la data que millor escau a la seva estratègia electoral orientada a continuar en el poder. 2.- El temps de duració de l'exercici de la funció estava prèviament establert i era fix i curt (un any els càrrecs municipals, tres els de la Generalitat,...). 3.- No hi havia cap remuneració per exercir el càrrec. 4.- El nom de cada persona considerada qualificada per optar a una responsabilitat (i que complia una sèrie de condicions, com no tenir deutes) era escrit en rodolí en un paper diferent que, doblegat, s'introduïa dins d'un petit recipient anomenat

‘cargolí’¹. 5.- Tots els cargolins s’introduïen dins d’un sac (per això el nom “insaculació”). 6.- La “mà innocent” d’una criatura treia un cargolí. 7.- El nom del paper que estava dins d’aquest cargolí extret del sac, indicava qui era l’escollit pel càrrec en qüestió. 8.- Tot i que la persona escollida podia negar-se a assumir el càrrec, poques vegades passava perquè es considerava que era tan un honor com un deure i una responsabilitat cap a la comunitat. 9.- La persona escollida havia de retre comptes del seu patrimoni passant el que se’n deia la “Purga de taula” tan abans com en acabar el període d’exercir el càrrec. I 10.- Si la persona volia de nou ser candidat a aquell càrrec, s’havia d’esperar varies eleccions. Sembla clar, doncs, que la insaculació era una garantia, un preventiu perfecte, contra la corrupció social. I també sembla clar que la insaculació era una forma de funcionament comunitari que, afegit a l’ambient col·lectiu de respecte a la llibertat i a les persones imperant a la societat catalana, necessàriament reduïa encara més les possibilitats de corrupció individual.

La regla “breu duració en el càrrec” explica, per exemple, una cosa que em va sorprendre molt quan un amic m’ho va assenyalar: que el número de N’Artur Mas com a president de la Generalitat de Catalunya sigui ni més ni menys que el 129². Considero que l’actual president hauria de dir-ho gairebé sempre però gairebé mai no menciona aquest número. Avui dia ho saben poquíssims catalans i pràcticament cap “ciudadano español”. Senzillament recordar periòdicament a uns i altres que Mas és el graó 129 en la cadena successòria de la Presidència de la Generalitat de Catalunya instaurada el 1359, subratllaria la llarga continuïtat històrica d’aquesta institució catalana central, i com també ressalta quan de malintencionada és la insistència de la parasitària-camarilla-de-Madrid (p-cM) en què Catalunya mai va existir com a entitat política pròpia.

I aquest número 129 em va cridar encara més l’atenció quan vaig adonar-me que la Generalitat va ser abolida –per cert, com van ser anorreades totes les demés institucions de l’Estat Català- el 1714, i no va ser restablerta fins el procés de canvi que duagué el 14 d’abril de 1931 primer a proclamar la IV República Catalana, i posteriorment a la “II República Española”; és a dir, la Generalitat va ser extingida per la p-cM durant 217 anys. En conseqüència, hi hagué 129 (121 + 8) presidents de la Generalitat en els períodes 1359-1714 i 1931-2015, és a dir, en només 355 + 84 = 439 anys, o sigui, en unes gairebé 18 generacions (de 25 anys cadascuna). A més, també Franco va abolir la Generalitat però en aquest període (1939-1977) la Generalitat va mantenir la seva continuïtat i la seva representativitat institucional en l’exili fins que el procés de canvi per la mort del dictador va permetre el retorn el 23 d’octubre de 1978 de Josep Tarradellas (amb les seves confusionistes cèlebres tres curtes frases: “Ciudadans de Catalunya! Ja sóc aquí! Jo també vull l’Estatut!”). Qualitativament diferent hagués sigut dir: “Catalans! Ja són aquí! Jo també vull la llibertat!”). A cap lloc s’explicava com s’elegien aquells presidents. Jordi Miravet va aportar l’explicació: per insaculació. Però no ho van ser tots.

Quan vaig veure la llista dels successius presidents de la Generalitat (per exemple a http://es.wikipedia.org/wiki/Presidente_de_la_Generalidad_de_Catalu%C3%B1a) vaig observar que la majoria ocupaven aquest càrrec durant tres anys; uns quants, un o dos anys; i molt pocs un període superior als tres anys. La mitjana des de la instauració el 1359 fins avui dia: 3,4 anys per president, és a dir, un temps d’exercici de càrrec menor al període de quatre anys per mandat de qualsevol president elegit per votació democràtica en qualsevol administració o país. Però aquesta mitjana amaga una diferència reveladora. La mitjana dels 121 primers presidents que hi va haver entre 1359 i 1714 va ser 2,9 anys. Però la dels vuit últims després de la reinstauració el 1931, ha estat de 10,5 anys, el que clarament indica que ja no van ser escollits per insaculació.

Això és important perquè Jordi Miravet també em va fer comprendre que la insaculació és un preventiu davant la corrupció social, col·lectiva o nacional. Només deixa marge per a la corrupció individual, que sempre pot trobar una escaleta. I va posar un exemple molt il·lustratiu. Durant el setge de Barcelona (des del 23 juliol del 1713 fins a l’11 de setembre del 1714: 414 dies, gairebé 14 mesos; sembla ser el setge més llarg que ha sofert mai una ciutat cristiana per tropes també cristianes en aquells segles) es va descobrir que uns dels responsables de la defensa desviava part dels aliments que arribaven per ajudar els assetjats, i els venia als assetjadors. Quan aquesta traïció es va saber, no es va condemnar pas el corrupte ni a mort ni a presó ja que es va considerar que el repudi social generalitzat era càstig suficient.

¹ Felipe-V-de-Castilla va manar recollir i destruir tots els cargolins, probablement perquè eren un símbol d’un tret característic de la llibertat de la societat catalana que, per contrast, assenyalaria el caràcter absolutista i corrupta de les formes de govern castellanes, convertides després de 1707-1715 en “estadoespañolas”, també en el territori de la Nació Catalana.

² En realitat –però no hi entraré aquí-, En Mas és el cinquè President (després de Tarradellas, Pujol, Maragall i Montilla) d’una Generalitat instaurada el 1977 com a part constitutiva de l’“Estado-Español”, i, per tant, amb una funció qualitativament diferent que la que van tenir els primers 121 (i probablement també Macià i Companys, i ja no sé si Irla i, menys encara, Tarradellas en l’època d’exili) Presidents d’una Generalitat que era el govern d’un Estat Europeu Independent fins l’11 de setembre de 1714.

Completada el 1714 l'ocupació militar castellano-francesa del Principat i de tota la Nació Catalana, Felipe-V-de-Castilla-i-fins-1705-Felip-IV-d'Aragó, amb el "Decreto de Nueva Planta" de 1716:

- A) abolí totalment la insaculació. Però és important saber que ja Felipe-IV-de-Castilla-i-Felip-III-d'Aragó havia intentat tergiversar i controlar la insaculació de manera menys brutal: el 3-1-1653 va ordenar que només podien ser insaculades aquelles persones que rebessin el seu vistiplau, pel que únicament sortirien elegits individus fidels a la seva corona. Però va resultar que, malgrat aquest filtre prèviament efectuat, moltes de les persones que resultaven escollides per aquesta insaculació censurada però arrelada en el poble, una vegada ocupat el càrrec, pesava més la costum i els lligams, i també es convertien en portaveus de la societat catalana i defensaven les seves reivindicacions i denunciaven els greuges rebuts,
- B) i va instaurar la qualitativament diferent concepció castellana de designació dels càrrecs: vitalicis (mentre el propi Rei -o el seu successor- no el destituïssin o rellevés posant-ne un altre) i designat pel Rei, bé a dit o bé posant-lo a subhasta; i el titular del càrrec així designat, escollia també a dit, i també per un temps indefinit, els seus col·laboradors i subordinats. Sembla clar que aquest mètode genera imparablement la corrupció social com a forma sistemàtica de govern absolutista. I aquest mètode castellà ens va ser imposat a partir de 1714 per Felipe-V-de-Castilla-i-des-de-1705-ja-no-Felip-IV-d'Aragó, i va ser mantingut pels seus successors. Queda clar, doncs, que el títol ALS CATALANS TAMBÉ LA CORRUPCIÓ ENS VA SER IMPOSADA PEL REGNE DE CASTELLA EL 1714, no és una exageració sinó una simple constatació.

Es pot afirmar que des del 1714, la corrupció ha estat per l'"Estado-Español" una forma institucional de controlar Catalunya ja que s'ha induït la corrupció per tal de tenir agafats pels... dossiers als qui usufructuaven a Catalunya les engrunes de poder que queien de les poltrones de la p-cM com a fruit de la perpetuació de la victòria del 1714 i de la consegüent ocupació de la nostra terra, ocupació militar i de tot tipus. No és estrany que autors com Joaquim Albareda assenyalin que "*después de la Guerra de Sucesión la corrupción se extendió como nunca se había visto*". De fet, el *Memorial de Greuges* de 1760 lliurat a Carlos-III-de-Castilla lamenta que els càrrecs públics que abans s'escollien per insaculació i per un any, després del 1714 fossin designats per decisió real i amb caràcter vitalici. Aquí segueix existint el factor individual ja que, d'alguna manera, queda l'opció d'exercir o no la corrupció des d'un càrrec públic, però és molt més difícil resistir les pressions establertes que empenyen a la corrupció social rutinària. En 1714, l'"Estado-Español" construït com a extensió del "Reino de Castilla" destruint tots els altres regnes que hi havia a Hispania, passà a ser intrínsecament corruptor... i així s'ha mantingut, es manté i inevitablement es mantindrà... mentre existeixi.

La cosa sembla especialment clara en "la España de las Autonomías". En particular, i per abordar un cas candent, és quasi impossible que "los cuerpos y fuerzas de seguridad del Estado Español" no tinguessin un o més "dossiers Pujol" des d'abans que el Molt Honorable (ara injuriat però que era exemple de polític català, anomenat el 1984 "Hombre del año" per el diari *ABC* de Madrid) guanyés les primeres eleccions el 1980. I és igualment improbable que cada vegada que hi havia un conflicte entre Madrid i Barcelona, Jordi Pujol viatjava ràpidament a Madrid (*of course!*) i en castellà (doble *of curse!*) exposava els seus arguments fins que el representant de torn de la p-cM dipositava sobre la taula de la Moncloa el "dossier família Pujol" més adequat i li preguntava somrient "Muy Honorable Presidente Pujol, ¿verdad que pronto vamos a ponernos de acuerdo?".

I també sembla clar que només quan Jordi Pujol va declarar que l'etapa autonomista s'havia demostrat estèril i que ja estava exhaurida, i que l'única via que queda per a Catalunya és la independència (no va arribar a dir "és recuperar la llibertat"), el "dosier Pujol arma de presión" es va transformar en el "dosier Pujol arma de destrucción"... per cert, molt poc eficient per frenar la mobilització popular pro-independència. Som molts els catalans que considerem que com més "dossiers corrupció catalana" surtin a la llum, més neta i forta serà la Catalunya restituïda com a país de nou lliure. I alguns, fins i tot ens alegrem que la bruta actuació de la p-cM (que probablement desconeix la insaculació) contribueixi a afeblir la parasitària sub-camarilla de Barcelona (que probablement no desconeix la insaculació però que sí la silència) i aque més catalans assumeixin responsabilitats.

Però malgrat els 300 anys d'invasió, de pressió i de repressió corruptora de l'"Estado-Español" després de destruir el sistema anticorrupció denominat "insaculació", és falsa la imatge que molts mitjans anomenats de "comunicació" transmeten segons la qual el nivell de corrupció a Catalunya (i sobre tot entre els qui volen la independència) sigui igual o fins i tot major al que impera en la p-cM i en altres comunitats. Sis exemples il·lustratius. Vet aquí els dos primers:

*** L'economista Xavier Sala i Martin argumenta que 1) si a tot arreu s'és igualment lladre, i 2) si els lladres ho són en proporció a l'oportunitat d'obtenir un possible botí, donat que Catalunya té el 16% de la població de l'"Estado-Español" i produeix el 19,8% del seu PIB (en realitat, l'aportació catalana al PIB "estadoespañol" ha de ser molt més: com a mínim, del 25%), el més lògic seria que Catalunya tingués entre el 16 i el 19,8 %

de casos de corrupció, però en realitat el novembre del 2014 hi havia obertes a Catalunya 128 causes que representen “només” (i massa és) el 7,5% del total de les 1.700 causes obertes en tot l’“Estado-Español”.

*** L’estudi *¿Cómo se distribuye la corrupción política en España?*, realitzat pel Cercle Català de Negocis (CCN, http://www.ccnat.cat/wp-content/uploads/2014/09/CCN_Com-es-distribueix-la-corrupció-política-a-Espanya.pdf), indica que Catalunya té cinc casos de corrupció per milió d’habitants mentre que la mitjana per tot l’“Estado-Español” és de 14 (el major índex correspon a les Balears amb 31, i el de la “Comunidad de Madrid” és 7), mentre que Catalunya concentra “només” (i, novament, massa és, de totes formes) el 2% de l’import defraudat en els casos de corrupció més importants.

I per si algú volgués argumentar que aquestes dues són opinions partidistes pro-Catalunya, quatre webs diferents que no son ni catalanes ni catalanistes, i que recullen casos comprovats de corrupció a tot l’“Estado-Español”, proporcionen les següents dades:

*** La web <http://www.elindultometro.es> xifra en 10.350 els indults totals atorgat per l’“Estado-Español” entre 1996 i 2013. D’aquests 10.350, 1.191 són per Catalunya, el que “només” (i massa és) representa l’11%.

*** A http://wiki.15m.cc/wiki/Lista_de_políticos_condenados es pot comprovar que els casos de corrupció en partits catalans (que recullen el 70% dels vots a Catalunya) “només” són el 4,6% dels casos a nivell estatal en lloc de l’11,2% que li correspondria per aquest 70% del 16% de la població de l’“Estado-Español”.

*** A http://wiki.nolesvotes.org/wiki/Corrupt%C3%B3romo#Otros_mapas, a l’apartat de *Casos más importantes*, hi ha 47 casos de corrupció, dels quals quatre són a Catalunya (entre tots els partits). Això és el 8,5% del total, mentre que Catalunya té el 16% del total d’habitants. I a la llista total de casos de corrupció “a nivel local o regional”, hi ha una llista de 314 casos, dels quals vuit són a Catalunya. “Només” el 2,55%.

*** I el mapa <http://goo.gl/maps/0gHF> annexa una llista on hi ha 306 casos de corrupció, dels quals 18 son a Catalunya, el 5,9%. Si comptem casos per milió d’habitants, tindrem que per cada cas de corrupció a Catalunya, n’hi ha 3,11 casos a l’“Estado-Español”.

Com a conclusió: després de 1714 Catalunya es va veure envaïda també per l’ADN corrupte de “Castilla/Estado-Español”, però no ha quallat tant ja que l’índex de corrupció és més de 3 vegades inferior que allà. Si nosaltres ens poguéssim fer les lleis, hi hauria encara menys corrupció que allà. I seria molt-molt-molt menor si recuperéssim el Dret català i les Constitucions Catalanes, i l’esperit i els costums que van generar-los.

En canvi, la percepció social -no només allà sinó també aquí- és molt diferent ja que els mitjans de l’“Estado-Español” i la majoria de mitjans de Catalunya s’acarnissen molt més en els casos catalans i generen la imatge que aquí hi ha més corrupció. És clar que la engrandida “corrupción catalana” és utilitzada com un potent arma contra la independència de Catalunya. I aquí vull fer dues observacions més:

---que els casos que surten i s’utilitzen ara, esclaten o són de fa anys o fins i tot dècades. Cas Clotilde: gener 2013. Cas ITV: juliol de 2012. Cas Palau: juny 2009. Cas Adigsa: 2005. Cas Pujol: d’abans de 1980.

---que la corrupció de tots tipus a Barcelona ha de ser obligatòriament de molt menor importància que la de Madrid per la senzilla raó que allà és el cor del “poderoso Estado-Español”, on hi ha les grans empreses de l’Ibex-35 i on es prenen les decisions d’abast estatal que afecten els sectors polítics i econòmics claus. Aquí, la corrupció només es pot fer en els nivells baixos on s’apliquen les decisions preses allà. Això queda reflectit en que “el palco del Bernabeu” té 450 places (allà van no al futbol sinó al palco) mentre que la llotja del Camp Nou té 120 places (i malgrat que també si facin contactes i negocis, han de ser d’un nivell inevitablement inferior).

Em sembla que queda clar que la resposta QUANTITATIVA és: “Calleu que *Ustedes* en teniu més!”.

I m’agrada pensar que en aquest comparativament menor grau de corrupció a Catalunya intervé una certa subjacent memòria històrica de la insaculació. Una infografia del Cercle Català de Negocis facilita una visió ràpida sobre la diferent quantitat de corrupció: http://www.ccnat.cat/wp-content/uploads/2014/09/CCN-infografia_completa.pdf

Però molt més clarificadora és la resposta QUALITATIVA: “Calleu perquè el 1714 *Ustedes* veu portar i imposar la vostre corrupció castellana congènita i endèmica. Quan ara marxeu, us emporteu les vostres forces d’ocupació; el vostre dret, les vostres lleis (totalment diferents de les nostres) i la vostra triplement il·legal “Constitución de 1978”; i us emporteu la vostra corrupció... ¡i tots els VOSTRES DEIXEBLES CATALANS!

El que sí m’agradaria és que fóssim capaços de reposar, actualitzada, la INSACULACIÓ com a font de qualificació, d’honoradesa i de transparència dels responsables, en tots els àmbits, de la Catalunya de nou lliure.

Lluís Botinas <lagotacatalana@gmail.com> Barcelona, 15 de febrer de 2015. Retocat el 28 de juliol de 2017.